

Tack för samtalen – och för frågorna om Målma



Under maj månad träffade Kärnfull Next invånare i Valdemarsvik, Gryt, Ringarum och Gusum för att svara på frågor om den möjliga etableringen av Kärnkraft i Målma. Här sammanfattar vi de vanligaste frågorna – och hur processen ser ut framåt.

En lång process med flera beslutspunkter

En kärnkraftsetablering i Målma är inte beslutad. Den ansökan som Kärnfull Next lämnat till regeringen är en tidig lämplighetsbedömning. Den handlar om att pröva ifall platsen och projektet i detta skede kan anses ligga i linje med nationella och kommunala intressen.

Det är alltså inte ett byggbeslut. Ett positivt besked från regering och kommunen innebär att projektet kan gå vidare till mer detaljerade utredningar och tillståndsprocesser enligt miljöbalken, kärntekniklagen och plan- och bygglagen. Om kraven inte kan uppfyllas kommer inga reaktorer att byggas.

Kommunen har en central roll i processen, bland annat genom det kommunala vetot. Samtidigt är det inte kommunen ensam som ska bedöma tekniska, miljömässiga eller kärntekniska frågor. Sådana frågor prövas av oberoende myndigheter och domstolar, däribland Strålsäkerhetsmyndigheten och mark- och miljödomstolen.

Frågor om ansvar, ekonomi och förtroende

På informationsmötena ställdes många frågor om ansvar, ekonomi och beslutsunderlag. Vad händer om ett projektbolag inte skulle klara sina åtaganden? Vilka säkerheter krävs? Är projektets ekonomi realistisk? Och hur säkerställs att eventuella intressekonflikter hanteras korrekt?

Det är viktiga frågor. Kärnkraftsprojekt omfattas av stränga krav, inklusive finansiering, säkerheter, ägarprövning och ansvar. Ingen anläggning får byggas eller drivas utan att ansvariga myndigheter bedömer att kraven är uppfyllda. Vi förstår också att förtroende inte skapas genom påståenden, utan genom öppenhet, underlag och möjlighet till granskning. Därför kommer vi fortsätta redovisa vad vi

vet, vad som ännu inte är färdigutrett och vilka frågor som behöver prövas i kommande skeden.

Närboende och fastighetsägare

Flera frågor handlade om hur närboende och fastighetsägare påverkas. Det gäller både oro för fastighetsvärden och frågan om när direkt dialog med berörda sakägare ska ske.

Vi kommer föra en tydlig och respektfull dialog med de som berörs direkt. Samtidigt behöver processen följa de formella steg som gäller för samråd, sakägarinformation och myndighetsprövning. När projektet går in i processen för fastighetsregleringen kommer kontakterna med berörda fastighetsägare och närboende att fördjupas.

Erfarenheter från befintliga svenska kärnkraftskommuner visar att kärnkraft, boendemiljöer och besöksnäring kan samexistera. Samtidigt måste lokal påverkan alltid tas på allvar och bedömas utifrån de faktiska förutsättningarna på platsen.

Miljö, skärgård och kylvatten

Många frågor rörde miljön, skärgården och platsens lämplighet. Det handlade bland annat om naturvärden, landskapsbild, kylvatten, möjliga utsläpp, kyltorn, bräckt vatten, farleder och transporter.

Detta är frågor som måste utredas i detalj innan något slutligt beslut kan fattas. Kärnkraftverk omfattas av mycket omfattande miljöprövningar där påverkan på vatten, natur, skyddade områden, ekosystem, kulturmiljö och närboende analyseras. Kylvattenfrågor regleras strikt vad gäller temperatur, flöden och spridning. Kan inte kraven mötas byggs inget kärnkraftverk

Alla större etableringar påverkar sin omgivning. Frågan är därför inte om påverkan finns, utan hur stor den är, hur

den kan begränsas och om nyttan för samhället över tid bedöms väga tyngre än den påverkan som uppstår.

Säkerhet och beredskap

Säkerhet och beredskap var ett återkommande tema. Frågor ställdes om beredskapszoner, fritidsboende, djurhållning och om en kärnkraftsetablering kan göra Valdemarsvik mer utsatt vid en kris eller militär konflikt.

Sverige har redan etablerade system för beredskap kring befintliga kärnkraftverk. Hur zoner, information, och säkerhetsrutiner utformas regleras nationellt och prövas i kommande utredningar och samråd. Däremot är det inget som påverkar en individ dagligen. Frågor om fritidsboende, djurhållning och lokal samhällsberedskap behöver hanteras i kommande utredningar och samråd.

Modern kärnkraft byggs med flera oberoende säkerhetssystem och står under kontinuerlig tillsyn. Säkerhetsfrågorna är inte något som avgörs av projektbolaget, utan av de myndigheter som har ansvar för svensk kärnteknisk säkerhet. Hur det fungerar finns det mycket information och erfarenhet om som vi gärna fortsatt delar med oss av.

SMR – etablerad teknik i ny form

Det framfördes också frågor om SMR-teknikens mognad. Mindre modulära reaktorer är ett område där utvecklingen nu går snabbt internationellt. Flera projekt är under licensiering eller byggnation i bland annat Kanada, Storbritannien och USA.

De SMR reaktorer som utvärderas för Målma bygger på tekniker som har drivit kärnkraftverk i över 60 år världen över. Det primära med SMR är inte hur reaktorn fungerar, utan hur den byggs: modulärt och standardiserat. Innan en viss reaktortyp kan bli aktuell i Sverige måste den prövas enligt svenska krav och av svenska myndigheter.

Vad kan en etablering betyda för Valdemarsvik?

En stor industriell etablering innebär också möjligheter. Erfarenheter från svenska kärnkraftskommuner visar att kärnkraft kan skapa långsiktiga arbetstillfällen, stärka det lokala näringslivet och bidra till investeringar i infrastruktur och kommunaltekniska anläggningar.

Under en byggfas är många personer involverade inom bygg, logistik, teknik, service och entreprenad. I drift skapas kvalificerade arbetstillfällen inom drift, underhåll, säkerhet, teknik och administration. Det ger också efterfrågan på lokala tjänster, logistik, handel, restauranger, hotell och annan service.

En större och stabil arbetsmarknad kan bidra till ökade skatteintäkter, bättre förutsättningar för kommunal service och ett starkare underlag för bostäder, skolor och förening-

sliv. Kärnkraft är dessutom långsiktig till sin natur. Anläggningar planeras för drift under många decennier, vilket innebär att investeringar, kompetens och samhällseffekter återkommer över generationer.

Valdemarsvik har fantastiska kvaliteter. Vår bedömning är att många som skulle arbeta vid en eventuell anläggning också skulle vilja bo här.

Industri, natur och besöksnäring kan samexistera

Befintliga svenska kärnkraftskommuner visar att industri, naturvärden, boendemiljöer och besöksnäring kan utvecklas parallellt. Forsmark, Oskarshamn och Varberg är orter där kärnkraften under lång tid varit en viktig del av arbetsmarknad, näringsliv och kommunal ekonomi, samtidigt som kustmiljöer och besöksnäring fortsatt spelar en viktig roll.

Kärnkraftverk har också blivit besöksmål i sig genom studiebesök, utbildningsverksamhet och internationella delegationer. Det betyder inte att påverkan saknas. Men det visar att samexistens är möjlig när etableringen planeras noggrant, prövas öppet och följs av investeringar i lokalsamhället.

Flera platser utvärderas

Kärnfull Next utvärderar parallellt flera möjliga etableringsorter i Sverige. I slutändan kommer vi att prioritera de projekt som bedöms ha bäst samlade förutsättningar att bli genomförbara och långsiktigt framgångsrika. I den bedömningen ingår lokal acceptans, tekniska förutsättningar, ekonomi, miljömässiga avvägningar, elnätanslutning, infrastruktur och politiskt stöd.

Fortsatt dialog

Vi vill tacka alla som deltog på informationsmötena i Valdemarsvik, Gryt, Ringarum och Gusum. Frågorna, invändningarna och synpunkterna är viktiga för den fortsatta processen. Presentationen från mötena och ansökan finns på projektets hemsida: www.malmasmr.se

Vi kommer också fortsätta skapa möjligheter för dialog. För att fördjupa samtalet om kärnkraft och säkerhet bjuder vi in till en föreläsning i Valdemarsviks **Folkets hus** med forskaren **Mattias Lantz** (Uppsala universitet) den **8 juni kl. 17.30**.

Stort tack för ert deltagande – och på återseende!



Arvid Guthed, projektledare
arvid.guthed@knxt.se